

Брюксел, 17.12.2019 г.
COM(2019) 635 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно изпълнението на програмите за пчеларството

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	2
2.	МЕТОДОЛОГИЯ.....	3
3.	ПРЕГЛЕД НА СЕКТОРА НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ЕС.....	4
3.1	Производство и цени	4
3.2	Търговия.....	6
4.	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЧЕЛАРСТВОТО	7
4.1	Правно основание.....	7
4.2	Цели и мерки	8
4.3	Бюджет на Съюза за националните програми за пчеларството и степен на използване.....	9
4.4	Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки.....	10
4.5	Направени разходи по вид мярка.....	11
5.	МЕТОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БРОЯ НА ПЧЕЛНИТЕ КОШЕРИ	12
6.	СЕКТОРЪТ НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА СЛЕД 2020 Г.....	14
7.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Макар и да изглежда малък в сравнение с останалите селскостопански сектори, секторът на пчеларството играе важна роля: освен че осигурява пчелен мед и други пчелни продукти, той допринася за опрашването на културите, овощните дървета, дивите растения и т.н. В рамките на общата селскостопанска политика (ОСП) са на разположение няколко инструмента за подпомагане на сектора на пчеларството, като един от тях са програмите за пчеларството, посочени в Регламент (ЕС) № 1308/2013¹ (Регламента за обща организация на пазарите, или ООП).

Съгласно член 225, буква а) от Регламента за ООП на всеки три години Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно изпълнението на мерките във връзка със сектора на пчеларството, както е посочено в членове 55, 56 и 57, включително относно най-актуалното развитие при системите за идентификация на пчелните кошери. Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на тази разпоредба. Той не е придружен от законодателно предложение.

Настоящият доклад обхваща пчеларските години 2017—2019, което съответства на периода от 1 август 2016 г. до 31 юли 2019 г. Това са първите пчеларски години, през които се прилагат нови мерки. Докладът включва информация, получена във връзка с предходни пчеларски години, както и с планираните програми за пчеларските години 2020—2022, за които Комисията е била уведомена до 15 март 2019 г.

Това е седмият доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на програмите за пчеларството. Докладът не изчерпва всички аспекти, свързани с пчеларството, а се фокусира върху програмите за пчеларството. Същевременно в него е включен кратък обзор на сектора на пчеларството в ЕС и е представено накратко предложението на Комисията за сектора на пчеларството в рамките на бъдещата обща селскостопанска политика.

ЕС предоставя пряко подпомагане за сектора на пчеларството от 1997 г. насам², като дава възможност на държавите членки да изготвят национални програми за сектора на пчеларството. С тези програми се цели подобряване на общите условия за производство и предлагане на пазара на пчелни продукти: пчелен мед, пчелно млечице, пчелен прашец, прополис (пчелен клей) и пчелен восък.

Програмите за пчеларството получават съфинансиране от Европейския съюз в размер на 50 % и продължителността им е три години. Програмите са доброволни, но всички държави членки са избрали да ги въведат, което показва големия интерес на държавите членки и потребностите на сектора.

¹ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

² Регламент (ЕО) № 1221/97 на Съвета от 25 юни 1997 г. относно определянето на общи правила за прилагането на мерки за подобряване на производството и търговията с пчелен мед, ОВ L 173, 1.7.1997 г., стр. 1.

2. МЕТОДОЛОГИЯ

Настоящият доклад се основава на следните източници на информация:

- информация, нотифицирана от държавите членки съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията по отношение на подпомагането за сектора на пчеларството³, включително брой на пчелните кошери на техните територии;
- информация, нотифицирана от държавите членки съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията по отношение на помощта в сектора на пчеларството⁴, включително годишни доклади за изпълнението, предвидени в член 10 от посочения регламент. Тези годишни доклади включват обобщена информация за извършените разходи в евро по време на пчеларската година, разбити по мерки, и постигнатите резултати въз основа на показатели за изпълнението на всяка приложена мярка. Тези показатели обаче не са хармонизирани на равнище ЕС и не са използвани при формулирането на заключенията в контекста на настоящия доклад;
- информацията, получавана от държавите членки съгласно Регламент (ЕО) № 917/2004 на Комисията относно мерките в областта на пчеларството⁵, в който са установени правилата за националните програми за пчеларството до пчеларската 2016 година;
- данни относно производството и международната търговия с пчелен мед от Евростат⁶, базата данни Comtrade на ООН⁷ и Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО)⁸.

На уебсайта на Комисията са публикувани подробни данни и обобщени таблици относно пазара на пчелен мед и националните програми за пчеларството⁹.

³ Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията от 11 май 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на подпомагането за сектора на пчеларството, *ОВ L 211*, 8.8.2015 г., *стр.* 3—6.

⁴ Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията от 6 август 2015 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на помощта в сектора на пчеларството, *ОВ L 211*, 8.8.2015 г., *стр.* 9—16.

⁵ Регламент (ЕО) № 917/2004 на Комисията от 29 април 2004 г. относно подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 797/2004 на Съвета относно мерките за подобряване на общите условия за производство и търговия с пчелни продукти, *ОВ L 163*, 30.4.2004 г., *стр.* 83—87.

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat>

⁷ <https://comtrade.un.org/>

⁸ <http://www.fao.org/home/en/>

⁹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_en

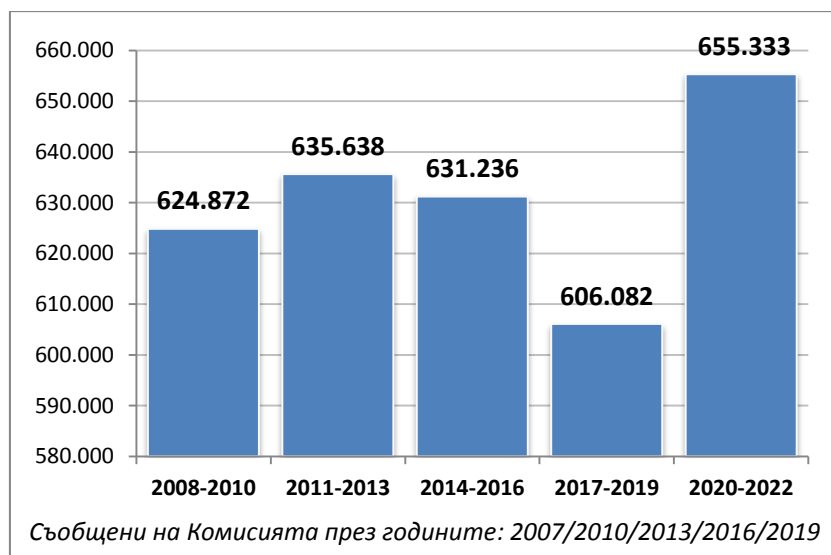
3. ПРЕГЛЕД НА СЕКТОРА НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ЕС

3.1 Производство и цени

Производство

Нотифицираните данни с оглед на програмите за периода 2020—2022 г. показват, че в ЕС съществуват приблизително 17,5 милиона кошера, управлявани от 650 000 пчелари. Броят на пчеларите се е увеличил в сравнение с нотифицираните през 2016 г. данни за програмите за периода 2017—2019 г. Следва обаче да се отбележи, че не съществува хармонизиран метод за определяне на пчеларите, нито за това как да се изчислява броят им, и евентуалната промяна в този брой не отразява непременно обща тенденция в сектора.

Фигура 1: Брой на пчеларите

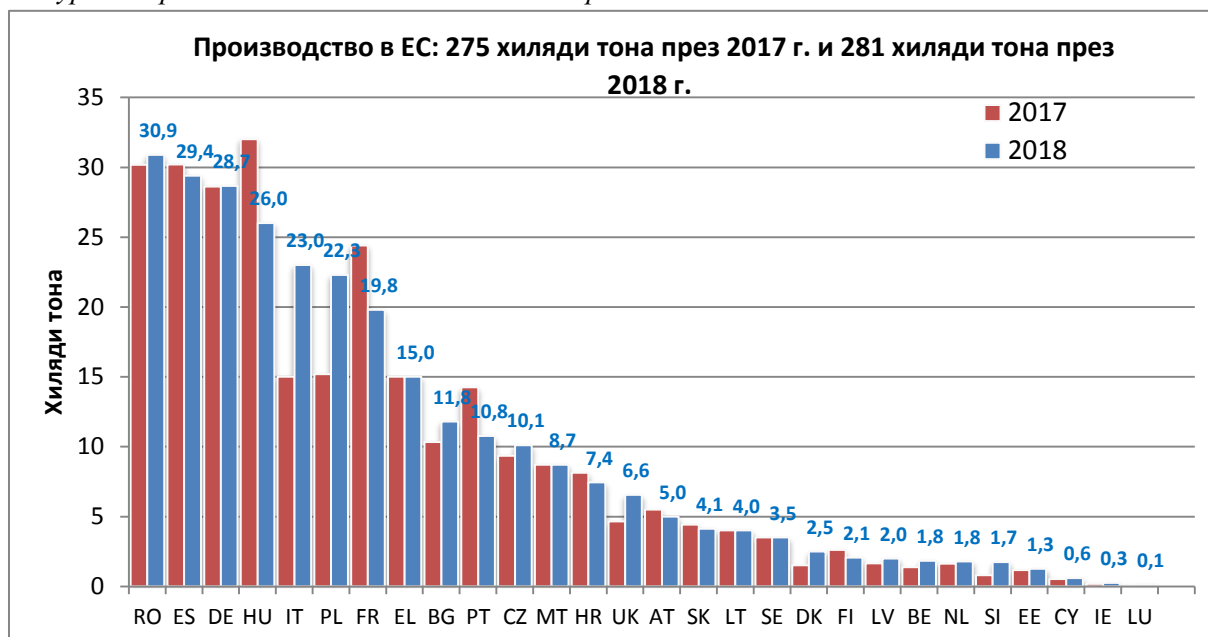

Секторът е произвел 280 000 тона пчелен мед през 2018 г., което прави ЕС вторият най-голям производител на пчелен мед след Китай (550 000 тона¹⁰). Производството в ЕС се е увеличило с 16 % от 2014 г., когато е възлизало на 240 000 тона, но ЕС все още не произвежда достатъчни количества пчелен мед, за да задоволява собственото си потребление. През 2018 г. процентът на самостоятелно задоволяване на потребностите¹¹ е около 60 %, като това равнище е приблизително същото, както през 2015 г. Основният доставчик на вносен пчелен мед е Китай (40 % от вноса), следван от Украйна (20 % от вноса).

¹⁰ Източник: ФАО

¹¹ Процент на самостоятелно задоволяване на потребностите = производство в ЕС / (производство+внос-износ)

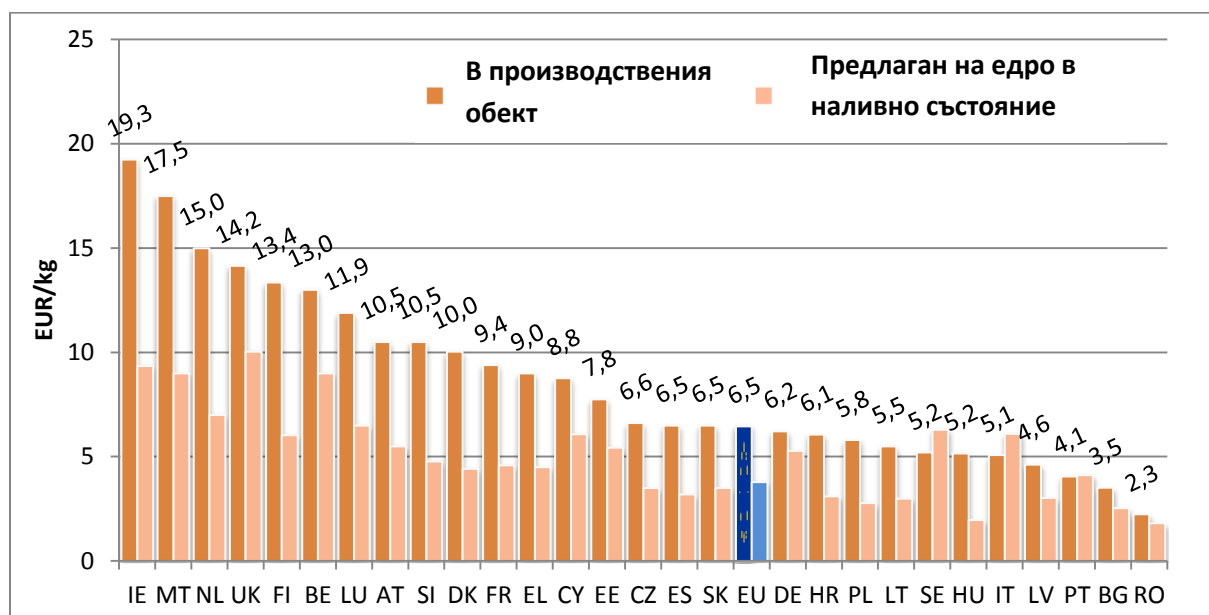
Фигура 2: Производство на пчелен мед в ЕС през 2017 г. и 2018 г.

Цени

Цените на пчелния мед варират значително в зависимост от държавите членки, качеството и мястото на продажба. Средната цена в ЕС за многоцветен пчелен мед в производствения обект през 2018 г. е била 6,46 евро на килограм. В повечето държави членки цената е по-ниска при продажба в наливно състояние от търговците на едро, като въпросната средна цена в ЕС през 2018 г. е била 3,79 евро на килограм. Заслужава да се отбележи, че макар тези цени почти да не са се променили от предходното получаване на информация през 2016 г., средната стойност на производствените разходи се е увеличила от 3,21 евро на килограм през 2015 г. на 3,90 евро на килограм през 2018 г., т.е. вероятно остава по-малък марж на един произведен килограм пчелен мед. Тъй като обаче държавите членки не съобщават каква част от произведения пчелен мед се продава в наливно състояние и в производствения обект, не могат да бъдат направени категорични заключения относно получената рентабилност за производителите.

Фигура 3: Средни цени на пчелния мед през 2018 г. Малта (MT): усреднена стойност между максимална и минимална цена

3.2 Търговия

Внос

ЕС задоволява самостоятелно само 60 % от потребностите си от пчелен мед. През 2018 г. ЕС е внесъл 208 000 тона пчелен мед на обща стойност 452 милиона евро. ЕС е най-големият вносител на пчелен мед в света, като негов основен доставчик е Китай. Вносът в ЕС от Китай обаче е намалял от близо 100 000 тона през 2015 г. на 80 000 тона през 2018 г.¹². През същия период вносът от Украйна, вторият по значимост доставчик, е нараснал от 20 000 на 41 000 тона, докато обемите на внос от третия и от четвъртия по значимост доставчик, Аржентина и Мексико, са запазили равнището си от съответно 25 000 тона и 20 000 тона.

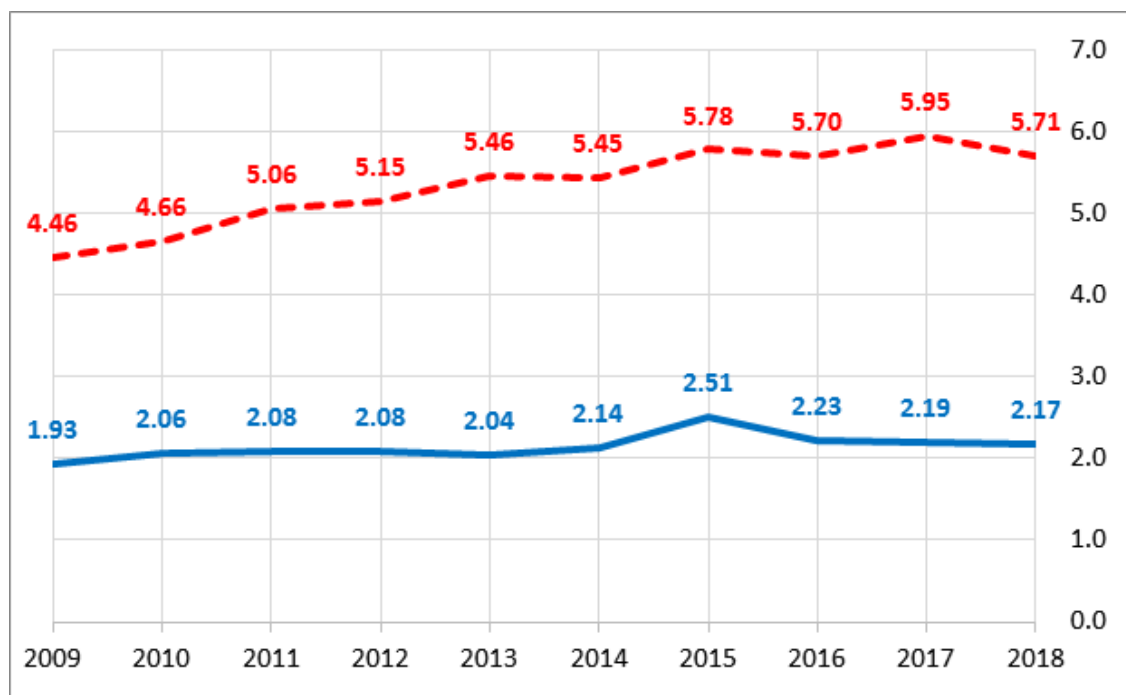
Пчелният мед, внасян от трети държави, обикновено е по-евтин от пчелния мед, произвеждан в ЕС, като за 2018 г. средната цена на вноса е малко над 2 евро на килограм.

Износ

Количествата на износа от ЕС са незначителни в сравнение с тези на вноса, а през 2018 г. износът на пчелен мед от ЕС е в размер на приблизително 21 000 тона, като по обем това количество представлява около 7 % от производството в ЕС. Основните пазари на пчелен мед от ЕС са Швейцария, Саудитска Арабия, САЩ и Япония. През 2018 г. средната експортна цена е била 5,7 евро на килограм.

¹² Източник: базата данни Comext на Евростат, <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics>

Фигура 4: Средни цени в EUR/kg за пчелен мед, внасян в ЕС (синя непрекъсната линия) и изнасян от ЕС (червена прекъсната линия), през периода 2009—2018 г. Източник: база данни Comext на Евростат.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПЧЕЛАРСТВОТО

4.1 Правно основание

Правното основание за националните програми за пчеларството, считано от пчеларската 2017 година, която започва на 1 август 2016 г., са членове 55—57 от Регламента за ООП, допълнени от

- Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията¹³, както и от
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията¹⁴.

Програмите за пчеларските години 2017—2019 и финансирането за тях бяха одобрени с Решение за изпълнение (ЕС) 2016/1102 на Комисията от 5 юли 2016 г.¹⁵.

¹³ Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията от 11 май 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на подпомагането за сектора на пчеларството, *ОВ L 211*, 8.8.2015 г., стр. 3—6.

¹⁴ Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията от 6 август 2015 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на помощта в сектора на пчеларството, *ОВ L 211*, 8.8.2015 г., стр. 9—16.

¹⁵ Решение за изпълнение (ЕС) 2016/1102 на Комисията от 5 юли 2016 г. за одобряване на националните програми за подобряване на производството и предлагането на пазара на пчелни продукти, представени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета (*нотифицирано под номер C(2016) 4133*), *ОВ L 182*, 7.7.2016 г., стр. 55—57

Програмите за пчеларските години 2020—2022 и финансирането за тях бяха одобрени с Решение за изпълнение (ЕС) 2019/974 на Комисията от 12 юни 2019 г.¹⁶.

4.2 Цели и мерки

С програмите се цели подобряване на общите условия за производството и предлагането на пазара на пчелни продукти в Съюза. С реформата на ОСП от 2013 г. в програмите бяха внесени някои промени. Основните цели на тези промени бяха допустимите мерки да се адаптират към нуждите на сектора и да се осигури по-добро разпределение на бюджета на ЕС, като се подобряват методите, които държавите членки използват за определяне на броя на пчелните кошери на тяхна територия. Получените в резултат на това допустими мерки са описани по-долу:

а) **техническа помощ за пчелари и организации на пчелари**: формулировката на тази мярка беше изменена от „сдружения на пчелари“ на „организации на пчелари“. Макар че много държави членки включват в тази мярка обучение, организиране на курсове и отпечатване на образователни брошури, тя може да включва голямо многообразие от дейности. Те обхващат подпомагане например за закупуване на техническо оборудване за първична обработка и специално подпомагане за млади пчелари;

б) **борба срещу агресорите и болестите в кошера, особено срещу вароатозата**: обхватът на тази мярка беше разширен от контрол върху вароатозата до борба с други агресори и болести в кошера, които могат да включват например азиатския стършел (*Vespa velutina*) или малкия кошерен бръмбар (*Aethina tumida*). Въпреки това повечето програми, включващи тази мярка, продължават да бъдат съсредоточени върху контрола на вароатозата. Това често се постига чрез подкрепа за методи, насочени към намаляване на паразитното натоварване, но действията включват и мерки за информиране на пчеларите относно значението на борбата с пчелния акар;

в) **рационализиране на подвижното пчеларство**: това действие има за цел да се подпомагат работата по придвижване на пчелните кошери в Съюза, както и предоставянето на места за пчеларите през сезона на цъфтеж. Управлението на подвижното пчеларство може да бъде улеснено чрез мерки като идентификация на пчелните кошери и рамките, регистър на подвижното пчеларство, инвестиции в материали, улесняващи подвижното пчеларство, и опис на разновидностите цветни растения;

г) **мерки за подпомагане на лабораториите за анализ на пчелните продукти с цел да се помогне на пчеларите да продават своите продукти и да увеличат тяхната стойност**: обхватът на тази мярка беше разширен от подпомагане на анализите на физико-химичните свойства на пчелния мед до включването на други пчелни продукти¹⁷, като например пчелно млечице, пчелен прашец, прополис (пчелен клей) или пчелен восък. Освен това с Регламента за ООП бе добавена разпоредба в смисъл, че мярката следва да помогне на пчеларите да продават своите продукти и да увеличат тяхната стойност. Мярката може да се използва за финансиране на изпитвания например на ботаническия произход на пчелния мед, тъй като познаването на точния му състав може да позволи на пчеларите да получат по-висока цена за своя продукт.

¹⁶ Решение за изпълнение (ЕС) 2019/974 на Комисията от 12 юни 2019 г. за одобряване на националните програми за подобряване на производството и предлагането на пазара на пчелни продукти, представени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета (нотифицирано под номер C(2019) 4177), ОВ L 157, 14.6.2019 г., стр. 28—30.

¹⁷ Пчелните продукти, които са обхванати от програмите за пчеларството, са посочени в част XXII от приложение I към Регламент (ЕС) № 1308/2013; това са мед, пчелно млечице, прополис (пчелен клей) и пчелен восък.

д) **подновяването на пчелните кошери** дава възможност за частично компенсиране на загубите на пчели и съответно за избягване на спадове в производството: мярката може да включва финансиране на дейности за насърчаване на производството на пчелни майки и закупуването на пчелни колонии или на нови кошери;

е) **сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на приложни изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти**: тази мярка предоставя възможност на държавите членки за подпомагане на специфични научноизследователски проекти. Те могат да имат за цел подобряването на качеството на пчелния мед и/или разпространението на резултатите от такива проекти;

ж) **наблюдение на пазара**: това е нова мярка, която дава възможност за инвестиции в наблюдението на пчелните продукти и техните цени. Чрез нея могат да бъдат подобрени условията за производство и да се подпомогнат националните стратегии за наблюдение на положението на пазара;

з) **подобряване на качеството на продуктите за по-добро използване на техния потенциал на пазара**: това е нова мярка, въведена с Регламента за ООП, която може да се използва например за разработване на пазарния потенциал на пчелния мед, но и на други пчелни продукти.

4.3 Бюджет на Съюза за националните програми за пчеларството и степен на използване

Финансовите средства от Съюза, предназначени за сектора на пчеларството, са относително малко, но бяха увеличени от 36 милиона евро годишно за програмите за пчеларството през периода 2017—2019 г. на 40 милиона евро годишно за такива програми за периода 2020—2022 г.

Финансовото участие на Съюза в програмите за пчеларството е в размер на 50 % от разходите, поети от държавите членки. В конкретно изражение това означава, че за пчеларските 2017 г. и 2018 г. по програми за пчеларството са предоставени общо 72 милиона евро всяка година. Въпреки че финансирането не е напълно усвоено, степента на използване е висока. За сравнение, в долната таблица е включена 2016 пчеларска година.

Таблица 1: Финансови средства от Съюза и степен на използване за програмите за пчеларството

Налични финансови средства от Съюза за <u>пчеларска година</u>	Пчеларска година 2016 Програми за периода 2014—2016 г.	Пчеларска година 2017 Програми за периода 2017—2019 г.	Пчеларска година 2018 Програми за периода 2017—2019 г.	Пчеларска година 2019 Програми за периода 2017—2019 г.	Пчеларски години 2020—2022
в EUR	33 100 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	40 000 000
Размер на финансовите средства от Съюза, използвани от държавите членки, в EUR	31 102 215	32 372 777	33 974 000	Ще бъдат съобщени до 15 март 2020 г.	Ще бъдат съобщени към 15 март 2021 г.
Степен на използване	94 %	90 %	94 %		

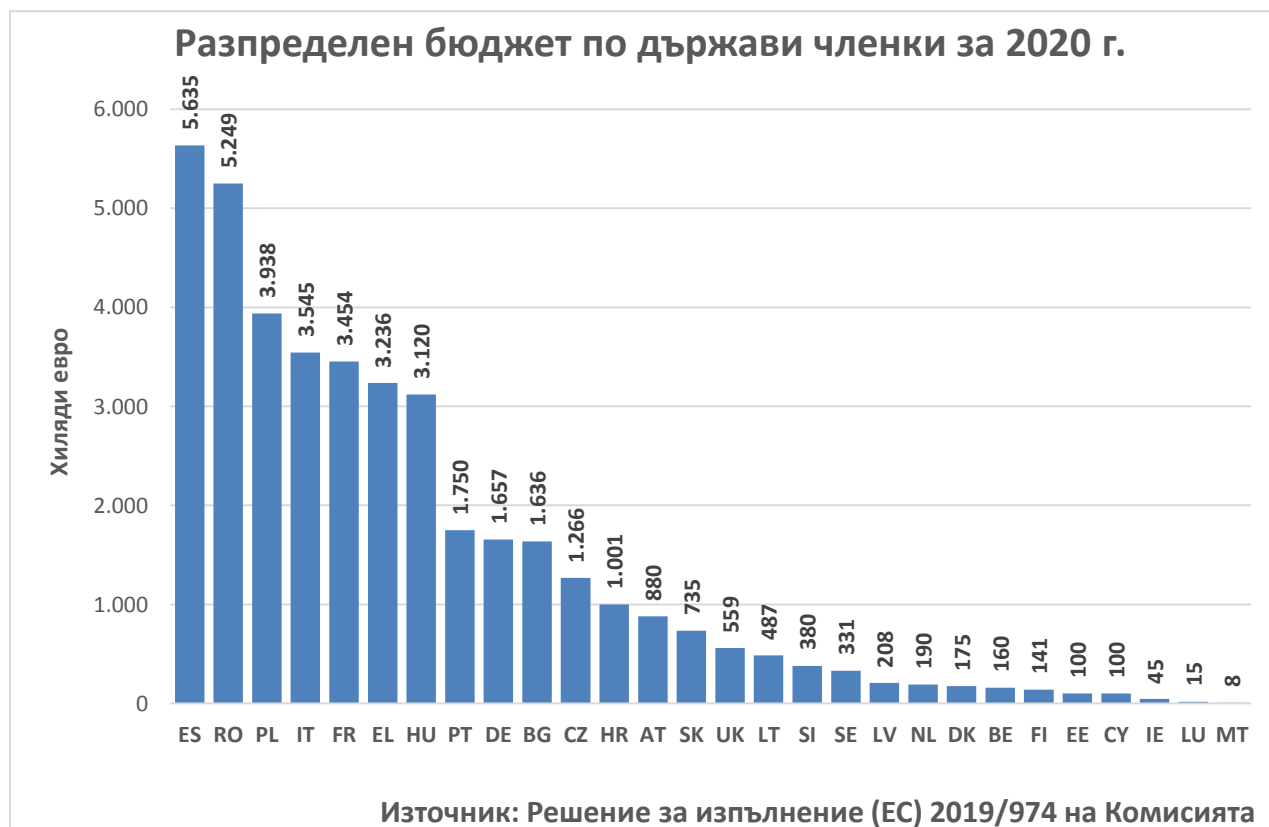
4.4 Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки

Правилата за разпределяне на финансовото участие на Съюза по програмите за пчеларството са установени в член 4 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията. Основният критерий за разпределянето му е дялът на пчелните кошери във всяка държава членка, участваща в програмата. Това е една от причините за правилата за задължително определяне от страна на държавите членки на броя на пчелните кошери и уведомяване на Комисията за тях, описани по-подробно в раздел 5 от настоящия доклад.

Минималното финансово участие на Съюза за всяка програма за пчеларството е 25 000 евро. Оставащото финансиране от Съюза се разпределя в зависимост от дела на пчелните кошери, за които държавите членки са подали уведомления. Ако обаче държава членка поиска по-малка сума от онази, на която би имала право въз основа на своя дял пчелни кошери, оставащото финансиране от Съюза може да бъде разпределено на държавите членки, които са поискали по-голяма сума от техния теоретичен дял от финансирането.

В съответствие с член 8, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/1368 разпределението на финансирането от Съюза по програмите за пчеларството за периода 2017—2019 г. е направено въз основа на броя на пчелните кошери, съобщени от държавите членки през 2013 г. За програмите за пчеларството за периода 2020—2022 г., за които Комисията е била уведомена през 2019 г., разпределението се основава на броя на пчелните кошери, за които са изпратени уведомления през 2017 г. и 2018 г. (двете календарни години непосредствено преди годината, през която Комисията е била уведомена за националните програми за пчеларството).

Фигура 5: Разпределение на финансовото участие на Съюза по държави членки за пчеларски години 2020—2022

4.5 Направени разходи по вид мярка

В съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) 2015/1368 държавите членки предават ежегодно в срок до 15 март годишен доклад за изпълнението през предходната пчеларска година. Първите два годишни доклада за пчеларските години 2017¹⁸ и 2018¹⁹ бяха предадени съответно през 2018 г. и 2019 г. Разбивката на разходите по видове мерки за пчеларска година 2018 е представена на кръговата диаграма по-долу (фигура 6). С цел хронологична съпоставка са включени и разходите по видове мерки за пчеларска година 2015 (фигура 7), които показват, че макар на онзи етап програмите са могли да съдържат само шест мерки, общото разпределение, измерено в проценти, се запазва сходно.

През 2018 г., както и през предходните години, най-голяма част от наличното финансиране, т.е. общо близо 60 %, бе разпределена за двете мерки за **техническа помощ** и за **борба срещу агресорите в кошера**. Този факт отразява продължаващата нужда на сектора от инвестиции в пчеларско оборудване, осъвременяване на пчеларските практики с оглед на борбата срещу болестите и агресорите в пчелните кошери, както и нуждата да се осигурява обучение за пчеларите.

Както и през предходните години, двете мерки за **подновяване на пчелните кошери** и за **рационализиране на подвижното пчеларство** заемат третото и четвъртото място по популярност, като на двете взети заедно се падат 30 % от финансирането. В някои държави членки подвижното пчеларство е изключително важна пчеларска практика, която е необходима за задоволяването на хранителните потребности на медоносните пчели през целия пчеларски сезон и за осигуряването на функциите по опрашване.

Мярката за приложни изследвания и **мярката за анализи на пчелния мед** остават на пето и на шесто място, съответно с 3,48 % и 2,45 % от наличното финансиране през 2018 г.

Двете нови мерки, за **подобряване на качеството на продуктите** (0,69 % от общите разходи) и за **наблюдение на пазара**, взети заедно, са получили под 1 % от финансирането.

Фигура 6: Разходи по мерки през пчеларска година 2018, изразени в проценти

¹⁸ Периода от 1 август 2016 г. до 31 юли 2017 г.

¹⁹ Периода от 1 август 2017 г. до 31 юли 2018 г.

Фигура 7: Разходи по мерки през пчеларска година 2015, изразени в проценти

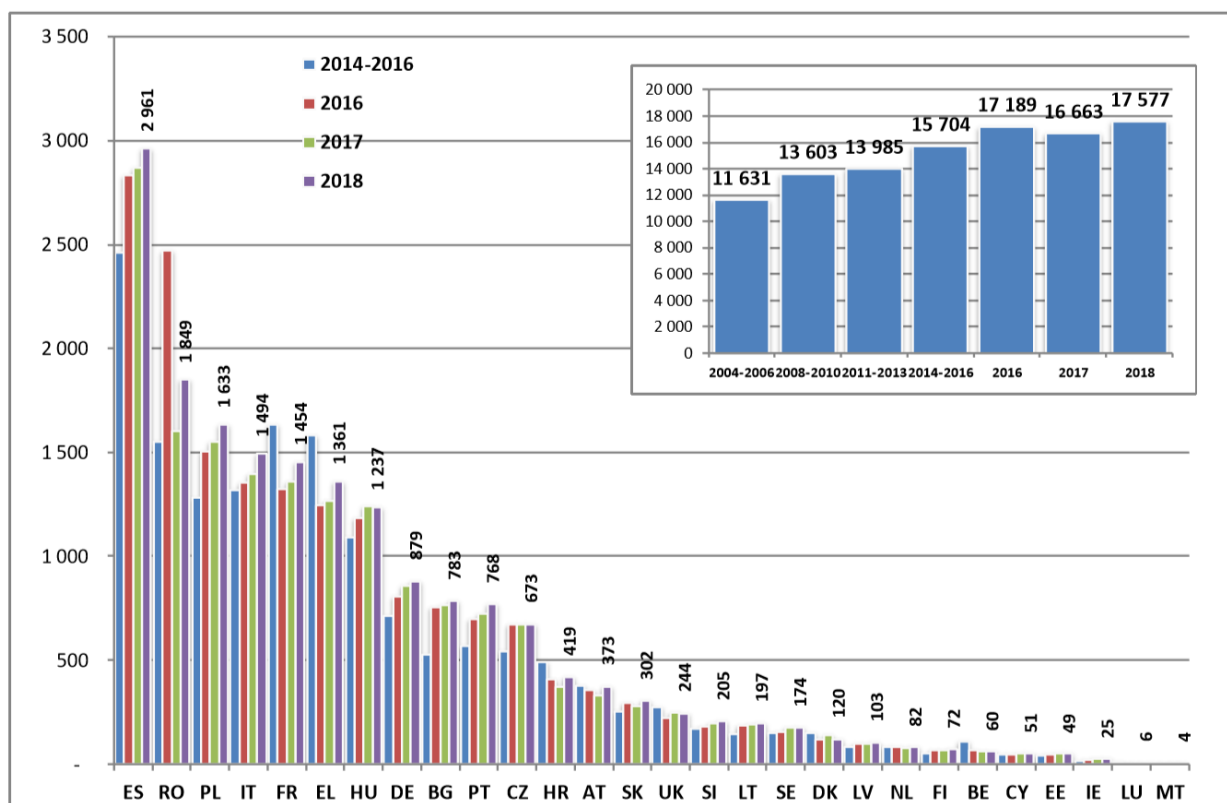
5. МЕТОДИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БРОЯ НА ПЧЕЛНИТЕ КОШЕРИ

Както е описано в раздел 4.2 от настоящия доклад, бяха въведени промени, за да се осигури по-добро разпределение на бюджета на ЕС, като се подобрят методите, които държавите членки използват за определяне на броя на пчелните кошери на тяхната територия. В съответствие с правомощията, предоставени от разпоредбата на член 56, параграф 1, буква б) от Регламента за ООП, Комисията прие делегиран акт за определяне на базата за разпределяне на финансовия принос на Съюза по програмите за пчеларството на държавите членки въз основа на броя на пчелните кошери²⁰. С делегирания акт се въвежда следното определение за „пчелен кошер“: „... жилището, заселено с пчелно семейство, използвано за производство на пчелен мед и други пчелни продукти или материал за размножаване на пчели, както и всички елементи, необходими за оцеляването на пчелното семейство“. Освен това с акта се определя задължение за държавите членки, които представят национални програми за пчеларството, да разполагат с надежден метод, чрез който между 1 септември и 31 декември всяка година да определят броя на подготвените за зимуване пчелни кошери на тяхна територия.

Като се има предвид, че преди прилагането на този делегиран акт не е съществувало хармонизирано правило във връзка с описаните по-горе въпроси, броят на пчелните кошери, за които са подадени уведомления преди прилагането му през 2017 г., не трябва да бъде пряко сравняван с броя на пчелните кошери, за които са подадени уведомления към март 2017 г. Въпреки това дългосрочната тенденция през изминалия период показва, че броят на пчелните кошери в Европейския съюз е нараствал през последното десетилетие. Тази положителна тенденция може да се наблюдава в почти всички държави членки.

²⁰ Делегиран регламент (ЕС) 2015/1366 на Комисията

Фигура 8: Промяна в броя на пчелните кошери в ЕС, изразена в хиляди

В съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1368 на Комисията в своите национални програми за пчеларството държавите членки представят описание на метода, използван за определяне на броя на пчелните кошери на тяхната територия.

Общо 17 държави членки използват задължителни методи за определяне на броя на пчелните кошери, включително държавите членки с най-голям брой кошери, като Испания, Румъния, Италия, Франция и Гърция. Задължителните методи могат да включват задължителното вписване на пчеларите и/или пчелните кошери в специален регистър, създаден за тази конкретна цел, или използването на данни от други задължителни регистри, като например ветеринарни информационни системи.

Общо 11 държави членки използват вместо това други методи, различни от задължителна регистрация. В това число са държавите членки с по-малък брой пчелни кошери, като Швеция, Дания, Ирландия и Естония. Тези държави членки могат да разчитат на информация, получена от организации на пчелари, от проучвания, преброявания или комбинация от тези методи.

Като цяло задължителната регистрация на пчелните кошери се счита за най-надеждния метод, но тя създава административна тежест за пчеларите и държавите членки: според националното право пчеларите са задължени да регистрират своята дейност и да декларират броя на пчелните си кошери пред администрацията.

Надеждността на другите методи за определяне на броя на пчелните кошери зависи от качеството на базата данни, която се поддържа от организациите на пчелари, и от представителността на извадката от данни за пчеларите, която е избрана, за да се осигури информация за броя на техните пчелни кошери.

6. СЕКТОРЪТ НА ПЧЕЛАРСТВОТО В ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА СЛЕД 2020 Г.

В своето предложение относно ОСП след 2020 г.²¹ Комисията предлага програмите за пчеларството да бъдат изместени от Регламента за обща организация на пазарите в Регламента относно стратегическите планове по ОСП²². Това ще увеличи видимостта на сектора на пчеларството и ще гарантира, че неговият принос към общите цели на общата селскостопанска политика се взема под внимание.

Предложението включва също така увеличаване на финансирането по програмите за пчеларството на 60 милиона евро годишно. Това означава, че през 7-годишния период на бъдещата ОСП на разположение на сектора ще бъде предоставено финансиране от Съюза, заедно с финансово участие на държавите членки, на обща стойност 840 милиона евро. Друга промяна, която се въвежда с предложението, е това, че годишното финансиране, разпределено по програмите за пчеларството на държавите членки, е определено в основния акт²³.

Продължава да е необходимо броят на пчелните кошери в държавите членки да бъде известен, за да се проследява тенденцията, да се оценява въздействието на мерките за подпомагане върху сектора на пчеларството и да се информират европейските граждани. Поради това в предложението на Комисията продължава да присъства задължението държавите членки да отчитат броя на пчелните кошери и да съобщават резултатите на Комисията.

Докато в рамките на Регламента за ООП програмите за пчеларството бяха доброволни, Комисията предлага те да станат задължителни в стратегическите планове по ОСП на държавите членки.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки че в рамките на Регламента за ООП програмите за пчеларството запазват своя доброволен характер, всички държави членки продължават да въвеждат такива програми, разработени в сътрудничество със сектора. Програмите се различават в отделните държави членки в зависимост от потребностите на конкретната държава членка, но мерките, по които се предоставя най-голяма част от подпомагането — за техническа помощ и за борба срещу агресорите в кошера — остават непроменени след последния доклад през 2016 г.

Финансирането за сектора продължава да се увеличава през последните програмни периоди, а степента на усвояване се запазва висока, което показва целесъобразността на избраните мерки.

Броят на пчелните кошери е един от показателите за въздействието на мерките за подпомагане и този брой продължава да расте. Когато обаче се разгледа рентабилността на сектора като цяло, средните цени в ЕС не са се увеличили, докато производствените разходи нарастват, а цените на вноса намаляват. Това създава предизвикателства пред сектора и показва, че необходимостта от подпомагане продължава, също и предвид важната роля на пчелите за околната среда и селското стопанство.

²¹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_bg

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN>

²³ Приложение VIII към предложението на Комисията относно ОСП след 2020 г.